

Universitets- og høyskolelovutvalget
uhlovutvalget@kd.dep.no

10. januar 2020

Innspill om studentsamskipnadene og offentlighetsloven

1. Innledning

Norsk Presseforbund (NP) er fellesorganet for norske medier i etiske og redaksjonelt faglige spørsmål. Norsk Redaktørforening (NR) er en landsomfattende sammenslutning av redaktører i alle typer medier. Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. Alle tre organisasjoner skal blant annet verne om ytringsfriheten og den redaksjonelle uavhengigheten.

Vi mener Universitets- og høyskolelovutvalget bør fremme forslag om at dagens 14 studentsamskipnader her i landet skal omfattes av offentleglova.

2. Begrunnelse for åpenhet

Studentsamskipnadene er selvstendige rettssubjekter som utfører et viktig samfunnsoppdrag med å ivareta velferdsbehovet til studenter ved universiteter, høyskoler og fagskoler. De forvalter betydelige offentlige midler. Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus omsetter for eksempel for rundt 1,5 milliarder kroner per år. Det er likeledes det offentlige, som gjennom Kunnskapsdepartementet, beslutter om studentsamskipnader skal opprettes, legges ned, deles eller slås sammen, og avgjør hvilken studentsamskipnad den enkelte institusjon skal være tilknyttet. Studentsamskipnadene sitter med betydelig makt og økonomisk handlefrihet, som må kunne ettergås og kontrolleres av allmennheten. Journalister trenger den demokratiske innsynsretten for å kunne få innsikt i virksomheten. «Offentlighetsloven er gravejournalistenes viktigste våpen», som tidligere nyhetsredaktør Hans Giæver skrev i [Universitas i 2018](#). Åpenhet er også med på å skape tillit til studentsamskipnadene.

At enkelte studentsamskipnader i dag har en såkalt «offentlighetspolicy», bøter ikke på problemet med mangel på innsyn. Et eksempel på dette er omtalt av Universitas 12. mars 2018, der [«SiO skryter av gode tilbakemeldinger, men nekter å vise hvor det kommer fra»](#). Retningslinjer eller strategidokumenter er lite verdt i praksis, all den tid studentsamskipnadene ikke trenger en begrunnelse for å avslå et krav om innsyn. Det får ingen rettslige konsekvenser dersom innsyn nektes.

3. Justis- og beredskapsdepartementets anbefaling

Justis- og beredskapsdepartementet har i høringsuttalelse av 27. mars 2007 til forslag om endringer i lov om studentsamskipnader, også understreket at hensynene som begrunner offentlighetsprinsippet tilsier at studentsamskipnadene, bør være omfattet av offentleglova (deres referanse: 200700726 EO/KHR/JCN/afj). Vi mener Universitets- og høyskoleutvalget ikke kan overlate dette spørsmålet til evalueringen av offentlighetsloven, men må kunne uttale seg om dette viktige spørsmålet allerede nå.

4. Tromsøkonvensjonen

I Europarådets «Convention on Access to Official Documents» (Tromsøkonvensjonen), som Norge ratifiserte 18. juni 2008, heter det i artikkel 1 nr. 2 ii 3 at «public authorities» som skal falle innenfor de nasjonale offentlighetslovene, som et minimum må omfatte «natural og legal persons insofar as they perform public functions or operate with public funds, according to national law.»

Siden studentsamskipnader både yter samfunnsviktige tjenester og mottar statsstøtte, må dette etter vår oppfatning innebære at de må omfattes av offentleglova.

Med vennlig hilsen
for Norsk Presseforbund

jurist

Norsk Redaktørforening

generalsekretær

Norsk Journalistlag

advokat